

Bilag 1 – Uddybning af forslag om at Norddjurs kommune retter henvendelse til ministerier om kommunal praksis vedr. kønsidentitet

Henvendelse til ministerier om national regulering af materiale og praksis vedrørende kønsidentitet.

1. Indledning

Dette bilag redegør for baggrunden for forslaget om, at Norddjurs Kommune retter henvendelse til Børne- og Undervisningsministeriet, Miljø- og Ligestillingsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Social- og Boligministeriet vedrørende kommunernes anvendelse af materiale om køn og kønsidentitet i dagtilbud, skoler og sundhedsplejen.

Bilaget uddyber de forvaltningsretlige, faglige og praktiske begrundelser for anbefalingerne.

2. Baggrund for sagen

I forbindelse med behandlingen af sagen "Kønsidentitet i Norddjurs Kommune" (Børne- og Ungdomsudvalget, 5. november 2025) har forvaltningen kortlagt materiale og tilgange, som kommunens medarbejdere møder børn, unge og familier med, når der opstår spørgsmål om køn eller kønsidentitet.

Det fremgår af redegørelsen, at der i en række kommuner i Danmark benyttes materiale og vejledninger, som helt eller delvist er udarbejdet af private organisationer med stærke interesse- og lobbyaktiviteter på området. Der findes på nuværende tidspunkt ingen national regulering eller retningslinjer, der sikrer en ensartet faglig og ikke-ideologisk praksis.

3. Kommunalretlige og forvaltningsretlige hensyn

Det vurderes, at der er væsentlige retlige og faglige problemstillinger forbundet med kommuners brug af materiale udarbejdet af interesseorganisationer:

3.1 Saglighedsprincippet

Kommunal myndighedsudøvelse skal hvile på saglige hensyn. Hvis materiale har et politisk eller ideologisk sigte, kan anvendelsen heraf være i strid med saglighedsprincippet.

3.2 Neutralitetskravet i mødet med børn og forældre

Særligt i arbejdet med børn og unge er det et grundlæggende krav, at kommunen udviser neutralitet. Materiale, der fremmer én bestemt opfattelse af køn eller én bestemt behandlingsforståelse, kan udfordre denne forpligtelse.

3.3 Kommunalfuldmagtens begrænsninger

Kommuner må alene varetage kommunale, almene formål. Kommuner kan ikke varetage eller understøtte særinteresser. Anvendelse af materiale fra organisationer med klare interessepolitiske formål kan være uforenelig med kommunalfuldmagten.

3.4 Armslængdeprincippet

Det er en grundlæggende forvaltningsretlig norm, at offentlige myndigheder ikke bør basere praksis på materiale udarbejdet af aktører med direkte interesse i sagens udfald.

4. Faglige og pædagogiske hensyn

4.1 Uensartet praksis på landsplan

Der er betydelig variation mellem kommunerne i, hvilket materiale og hvilke tilgange der anvendes. Dette skaber risiko for, at børn, unge og forældre møder markant forskellige råd og signaler afhængigt af bopælskommune.

4.2 Manglende faglig pluralisme

Der findes i dag meget begrænset nationalt udarbejdet, neutralt materiale om biologisk køn, pubertetsudvikling, kønsroller, kønsnormer, LGB-spørgsmål uden kønsidentitetsfokus og ikke-medicinske støttemuligheder.

Derimod er der tilgængeligt materiale, der er udarbejdet med udgangspunkt i en forståelse af køn, pige, dreng, kvinde og mand som defineret af den enkeltes identitetsforståelse og ikke som det biologiske fundament for alle mennesker.

4.3 Særlige hensyn til børn og unge

Når unge udtrykker tvivl om kønsidentitet, kan de stå i en sårbar situation. Det er derfor afgørende, at kommunale fagpersoner ikke – direkte eller indirekte – formidler forventninger om valg eller løsninger, som ligger uden for kommunens faglige kompetence, f.eks. socialt kønsskifte som kan lede til medicinske irreversible behandlingsforløb.

5. Behovet for national regulering

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der er behov for:

- National ensartethed i kommunernes praksis
- Fagligt funderede og ideologifri retningslinjer
- Klare rammer for kommunernes ansvar
- Neutral og tryk rådgivning til børn og forældre
- Adskillelse mellem kommunal myndighedsudøvelse og private særinteresser

De fire ministerier er centrale aktører i forhold til lovgivning, tilsyn, pædagogiske rammer, sundhedsfaglig praksis og ligestillingsområdet samt børn og unges trivsel.

6. anbefaling

Det anbefales, at kommunalbestyrelsen godkender følgende:

At Norddjurs Kommune retter henvendelse til Børne- og Undervisningsministeriet, Miljø- og Ligestillingsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Social- og Boligministeriet med en anmodning om:

1. En national kortlægning af kommuners anvendte materiale om kønsidentitet.
 2. Udarbejdelse af nationale retningslinjer for kommunal praksis.
 3. En præcisering af kommunernes pligt til neutralitet og saglighed i forhold til interesseorganisationer.
 4. Udvikling af nationalt, fagligt baseret støtte- og informationsmateriale til kommunale medarbejdere.
-

7. Konklusion

Det vurderes, at en henvendelse til ministerierne vil styrke retssikkerheden, fagligheden og ensartetheden i kommunens arbejde med børn og unge, der oplever spørgsmål om kønsidentitet, og sikre, at kommunens praksis er i overensstemmelse med gældende forvaltningsretlige principper.